

může se odvolávat na své postavení jako jednatel první žalované (§ 20 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.), neboť ani jako jednatel nebyl ze zákona zmocněn k činům neb opomenutím, jež jest posuzovati jako odůvodněnou příčinu ke ztrátě zaměstnavatelovy důvěry. Ani na tom nesejde, že podle názoru soudů nižších stolic firma žalobcova syna nebyla konkurenčním podnikem první žalované firmy. Mohlo-li býti při oferování zboží první žalované opětovně použito vzorníku prý konkurenční firmy žalobcova syna, mohly-li býti suroviny nakupovány společně, a mohly-li býti navzájem prodávány, šlo vždy — i když se nehledí ke zvláštnímu postavení žalobce k firmě jeho syna — o firmu, již se žalobce bez ohrožení důvěry ve svou služební věrnost nesměl vůbec účastniti.

Pokud soudy nižších stolic poukazují k tomu, že žalované firmy nepropustily žalobce »ihned«, jakmile se dozvěděly o jednotlivostech jeho počinů, a z toho dovozují, že se žalované mlčky vzdaly práva, propustiti žalobce ze svých služeb předčasně, jde o nepochopení skutečným poměrům. Obchodního pomocníka za pultem lze podle okolností propustiti »ihned«, poněvadž jest náhrada za takového zaměstnance obvykle »ihned« možná. U vedoucího ředitele tak rozsáhlého podniku, jako jest prvžalovaná firma, u vedoucího ředitele, který jest současně jednatelem společnosti s obmezeným ručením, jest slovo »ihned« vykládati tak, jak to žádá obyčej poctivého obchodu. Jest při tom vzíti v počet složitost aparátu u společnosti s obmezeným ručením, jest uvážiti, že společnost nemohla bez náležitého vyšetření celé věci propustiti vedoucího ředitele s desetiletou smlouvou a s vysokými služebními platy, záleží tedy jen na tom, zda k propuštění došlo bez průťahu tak, by otálení nemohlo býti pokládáno podle § 863 obč. zák. za mlčky, ale poznatelně projevené upuštění od předčasněho propuštění. Pro tento úsudek není však ve zjištěních soudů nižších stolic nijaké opory. Ztrátu důvěry nepůsobilo ojedinělé provinění, nýbrž celá řada jednání a opomenutí, až se míra naplnila, rozhodnutí musilo v povolaných representantech dozráti v přesvědčení, že obchodní zájmy, jimž žalobce měl za tak veliké služné a za jinaké finanční prospěchy zvlášť věrně sloužiti, jsou jeho dalším působením ohroženy. Zjištěné časové rozpětí ukazuje, že nešlo u žalovaných, než se rozhodly použití proti vedoucímu řediteli a jednatelemi krajního ochranného prostředku, o otálení vykladatelné jako odpuštění, a proto dovolací soud uznal, že domnělé otálení žalovaných bylo ve skutečnosti rozumnou a všechny okolnosti v počet beroucí uvážlivostí, jež v pravý čas vyvrcholila v oprávněný energický zákrok.

Čís. 11093.

Určovací žalobou (§ 228 c. ř. s.) nelze se domáhati zjištění, že zažalovaný nárok byl po právu v den podání žaloby.

(Rozh. ze dne 17. října 1931, R II 291/31.)

Žalobce žaloval původně o plnění (o zaplacení 3.650 Kč s přísl.). Když však za sporu bylo o jmění žalovaného zahájeno vyrovnací řízení a vyrovnání bylo soudem potvrzeno, a když žalovaný, neuznávaje zažalovanou pohledávku, skládal dospěle vyrovnací kvoty na soudě, změnil žalobce žalobní prosbu v ten způsob, že žádá zjištění určovacím rozsudkem, že zažalovaný nárok byl po právu v den podání žaloby, prohlásiv, že spatřuje právní zájem v tom, že žalobce vzhledem k vyrovnaní a, an žalovaný pohledávku popírá, má zájem na zjištění, že zažalovaná pohledávka je po právu. **Procesní soud** prvního stolu žalobu zamítl. **Odvolací soud** zrušil napadený rozsudek a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, v řízení pokračoval a znovu rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v **důvodech**: Žalobce upustil od uplatňování celé pohledávky a navrhl, by bylo jen rozsudkem určeno, že jeho pohledávka byla v den podání žaloby po právu. An se však žalobce chce spokojiti s tím, by mu žalovaný plnil podle potvrzeného vyrovnání, neměl jiného východiska, než by učinil návrh na určení, že žalobní nárok na náhradu škody byl opodstatněný v době podání žaloby. Vždyť žalobní nárok na zaplacení celé pohledávky muselby býti zamítnut vůbec, pokud převyšoval vyrovnací kvotu, a pro ten čas, pokud šlo o vyrovnací kvotu, jak nejvyšší soud doličil ve svých rozhodnutích, uveřejněných ve sbírce pod čís. 4205, 7546 a 8616. Do zjištění nároku na náhradu škody rozsudkem nemohl by žalobce žádati placení dalších vyrovnacích splátek. Má tedy žalobce právní zájem na tom, by bylo co nejdříve rozsudkem zjištěno, že mu »vznikl« proti žalovanému nárok na náhradu škody 3.650 Kč a ze tento nárok tu byl v době podání žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodu, z něhož zrušil rozsudek prvního soudu, znovu o věci rozhodl.

Důvody:

Jest zřejmo, že právním zájmem, uplatňovaným žalobcem, o němž žalobce ostatně ani netvrdil, že to je právní zájem na brzkém zjištění, jak předpokládá § 228 c. ř. s., není kryto žalobní žádání, jímž se žalobce domáhá zjištění, že zažalovaný nárok byl po právu v den podání žaloby. Ale tato žalobní prosba jest též pochybena vzhledem k ustanovení § 406 c. ř. s., jenž platí i pro žaloby určovací (srov. sb. n. s. čís. 5814) a nepřipouští, aby právní poměr byl rozsudkem určen pro minulost. Žalobce mohl, i když se chtěl spokojiti s vyrovnací kvotou, trvati na plnění a mohl změnit žalobu v ten rozum, že žádá odsouzení žalovaného podle vyrovnání (srov. sb. n. s. čís. 8616), přičemž co do splátek ještě nedospělých postačil určovací návrh podle § 236 c. ř. s., tak že určovací žaloby nebylo vůbec třeba.

Čís. 11094.

Správce podstaty v úpadku majitele exekučně prodané nemovitosti (§ 119 konk. řádu) není oprávněn k návrhu podle § 222, čtvrtý odstavec, ex. ř. Náhradní nárok podle § 222, odstavec třetí a čtvrtý, ex. ř.